

2023-01-29**Ju2022/02331**

Remissvar på SOU 2022:38 från Barnombudet i Uppsala län

Sammanfattning

Barnombudet i Uppsala har läst (SOU 2022:38) *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv* och är av uppfattningen att de nya förslagen på allmänna åtgärder som regeringen anser nödvändiga för att stärka barnrättsperspektivet i familjelivet är väl genomtänkta. Utredningen är omfattande och belyser samt problematiserar viktiga dimensioner i barnets rätt till trygghet och stabilitet, oavsett familjekonstellation. Mycket positivt är att barn själva givits tillfälle att berätta om deras erfarenhet av att ingå i olika typer av familjekonstellationer, exempelvis om erfarenheten av att ha en social förälder och vad det innebär. Berättelserna stärker barns delaktighet samtidigt som de bidrar till en viktig insyn i hur denna typ av föräldraskap kan uppfattas ur ett barns perspektiv. Barnets perspektiv och insikt hade med fördel kunnat synliggöras i fler områden.

Följande punkter har vi valt att ytterligare belysa:

5.2 Boende

Något som vi vill understryka är barnets rätt till delaktighet i beslut om boende, vårdnad och umgänge. Även om det också behöver beaktas utifrån faktorer som föräldrars ekonomiska, sociala och omsorgsmässiga förutsättningar, är det viktigt att betona barnets rätt att komma till tals och bli lyssnad på i frågan. Barnets bästa som avgörande i beslut om boende anges visserligen redan i FB 6:2 a, men i praxis verkar det inte finnas något tillräckligt tillvägagångsätt i hur barnets bästa bedöms.

Sociala föräldrar

Barnombudet ser positivt på att barnets relation till sociala föräldrar beaktas i utredningen. För en del barn kan onekligen bandet till en social förälder vara lika stark som till en biologisk- eller adoptivförälder. En starkare rätt för barnet till sin sociala förälder är därför påkallat.

Vi hade dock önskat att ensamkommande flyktingbarns relation till sociala föräldrar också hade beaktats i utredningen. Det är inte ovanligt att ensamkommande flyktingbarn placeras i ett hem initialt, där de knyter familjeband och skapar en trygghet, men sedan omplaceras till en annan familj eller ett HVB-hem. Dessa barn kan dock ha skapat en starka familjeband till föräldrarna i det hem där de placerats, på ett sätt som innebär att dessa föräldrar blivit barnets sociala föräldrar. I sammanhanget bör särskilt beaktas den speciella och utsatta situation ensamkommande flyktingbarn befinner sig i. Många av dessa barn har inga andra

familjemedlemmar eller släktingar i Sverige, och banden som knyts till de sociala föräldrarna kan därför bli extra starkt. I utredningen beskrivs hur barnets ålder har stor påverkan på barnets relation till deras sociala förälder. För ett ensamkommande barn lär åldern också ha stor inverkan på vilken relation som skapas till de vuxna som de bor hos. Dock är de ensamkommande barnen i en situation där varken biologiska, juridiska eller eventuella bonusföräldrar är närvarande vilket kan göra att anknytningen till den sociala föräldern mycket stark oavsett ålder.

Barnombudet vill angående frågan om de ensamkommande flyktingbarnens rätt till en social förälder vidare påpeka att artikel 2 i Barnkonventionen föreskriver att konventionsstaterna ska tillförsäkra varje barn inom dess jurisdiktion de rättigheter som anges i konventionen. Barnen ska tillförsäkras dessa rättigheter utan åtskillnad av något slag. I utredningen konstateras att föräldrabegreppet i Barnkonventionen omfattar barnets sociala föräldrar. Barnets rätt till föräldrar enligt bland annat artikel 9 i Barnkonventionen gäller således även sociala föräldrar (s. 684). Rätten till sociala föräldrar bör med beaktande av artikel 2 gälla lika mycket för ensamkommande flyktingbarn som för alla andra barn.